

Tarkastuslautakunnan lausunto hallintosääntöluonnoksesta

Tarkastuslautakunta 14.12.2023 § 90
361/00.01.01.00/2023

Kuntalain 90 §:n mukaan jokaisessa kunnassa ja kuntayhtymässä on oltava hallintosääntö. Kuntalain lähtökohtana on, että hallintosäännössä annetaan kaikki tarpeelliset määräykset kunnan hallinnon, toiminnan, päätöksenteko- ja hallintomenettelyn sekä valtuuston toiminnan järjestämisestä. Kunnan hallintosäännössä annetaan myös tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta valmiuslain 3 §:n mukaisissa poikkeusoloissa sekä kuntalaisissa tarkoitetuissa normaaliolojen häiriötilanteissa.

Kuntalain 14.1 §:n lähtökohdan mukaan valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvalalla tarkoitetaan kunnan toimivaltaan lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta siis voi tehdä taikka joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä. Valtuusto voi siirtää toimivaltaansa alaisilleen toimielimille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä. Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä. Päättyessään hallintosäännöstä valtuusto samalla määrittelee oman asemansa kunnan päätösvalan käyttäjänä, päättää toimielinten ja viranhaltijoiden välisestä työnjaosta ja ratkaisee, annetaanko kunnan viranomaiselle valta omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen. On huomattava, ettei laissa säädettyä toimivaltaa voi siirtää hallintosäännöllä.

Hallintosääntöön otetaan myös tarpeelliset toimivallan siirtämistä koskevat määräykset, joilla määrätään kunnan viranomaisten toimivallan jakautumisesta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Lähtökohtaisesti kunnissa toimitaan normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana mahdollisimman pitkään normaalien johtamisjärjestelyjen, päätöksentekomenettelyiden ja toimivaltamääräysten mukaisesti.

Kunnan hallinnossa on noudatettava hallintosäännön määräyksiä. Mikäli hallintosäännöllä määrätyistä toimivaltarajoista poiketaan, päätöksen tehnyt viranomainen ylittää toimivaltansa, ja kyseessä on menettelyvirhe, joka voi johtaa päätöksen kumoutumiseen muutoksenhaussa. Hallintosääntö sitoo myös valtuustoa itseään. Valtuusto ei voi poiketa hallintosäännöstä muuten kuin kunnan hallintosääntöä muuttamalla. Valtuusto ei siten voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, jossa toimivalta on hallintosäännöllä siirretty muulle toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Hallintosäännöllä järjestetään kunnan sisäistä hallintoa ja toimintaa. Tämän vuoksi on katsottu, että hallintosääntö voi mahdollisesta valituksesta huolimatta tulla voimaan heti kun se on hyväksytty. Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, on hallintosääntöä hyväksyttäessä tai muutettaessa samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta.

Sonkajärven kunnan voimassaoleva hallintosääntö on tullut voimaan 1.1.2017. Tämän jälkeen kuntalakiin on lisätty määräykset siitä, että hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset myös 1) sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta ja sopimusten hallinnasta, 2) tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestämisestä sekä 3) hallinnon ja

toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Muutosten johdosta Sonkajärven kunnan hallintosääntö on päivitettävä.

Hallintosäännön päivittämisessä on noudatettu soveltuvin osin Kuntaliiton Kunnan hallintosääntömalli -ohjetta (2023). On huomattava, että hallintosääntöön ei oteta lainvastaisia määräyksiä, laista poikkeavia menettelytapamääräyksiä, lakia toistavia määräyksiä eikä epäselviä määräyksiä.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 27.11.2023 käsitellyt ja hyväksynyt oheismateriaalina olevan hallintosääntöluonnoksen ja sen liitteenä olevan luonnoksen ohjeeksi sähköisistä kokouksista ja pyytää niistä lautakuntien lausunnot 31.1.2024 mennessä.

Päätösesitys

Puheenjohtaja:

Tarkastuslautakunta antaa lausunnon hallintosääntöluonnoksesta ja sen liitteenä olevasta luonnoksesta ohjeeksi sähköisistä kokouksista.

Päätös

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunnalla ei ole huomauttamista hallintosääntöluonnoksesta ja sen liitteenä olevasta luonnoksesta ohjeeksi sähköisistä kokouksista.
